

Intohimona Itämeri

Saara-Sofia Sirén

Itämeren suojelusta on puhuttu niin pitkään ja niin paljon, että aihe on alkanut jo kärsiä inflaatiosta. Vieläkö siitä jaksetaan? Itämeren tila oli vaalikeskusteluissa jo viime vaaleissa ja muutamissa edellisissäkin. Suomella on nyt käsissään isompiakin ongelmia, sanotaan.

Paitsi, ettei ole. Talouden taantuma, kestävyysvaje ja kasvavat työttömyysluvut ovat tottakai isoja haasteita, joiden ratkaiseminen edellyttää vastuullista ja pitkäjänteistä päätöksentekoa. Mutta ympäristö ei saa jäädä jalkoihin. Juuri taloudellisesti vaikeina aikoina on suurin riski tehdä ympäristön kannalta lyhytnäköisiä ratkaisuja. Mutkien oikomista ympäristönsuojelussa perustellaan paremmalla työllisyydellä, tai teollisuuden tarpeilla.

Unohdamme, että meillä on vain yksi maapallo ja pallollamme on vain yksi Itämeri! On surullista, että kaikesta keskustelusta, lukuisista strategioista ja sopimuksista huolimatta Itämeren tila on edelleen huolestuttava. Tämä kertoo siitä, että ympäristön suojelu nähdään edelleen omana, erillisenä politiikan sektorinaan, jopa puuhasteluna. Mutta eiväthän ympäristöongelmammekaan ole erillisiä, vaan ne johtuvat nimenomaan ihmisen toiminnasta! Ympäristövastuu on aidosti saatava keskeiseksi osaksi kaikkea päätöksentekoa, jotta ympäristön uhraaminen muiden päätösten edellä loppuu.

Itämeren pelastaminen ei tosiaan ole ainakaan strategioiden määrästä tai tavoitteiden kunnianhimoista kiinni. HELCOM on linjannut yhteisiä suosituksia jo 80-luvulta asti. EU:n Itämeristrategiassa Itämeren pelastaminen on asetettu keskeiseksi tavoitteeksi. Meristrategiadirektiivissä on niin ikään vahvistettu yhteiset tavoitteet meriympäristömme suojelemiseksi ja säilyttämiseksi. Jäsenmaat ovat tehneet omia kansallisia sitoumuksiaan näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Parhaillaan merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmahdotukset ovat lausuntokierroksella.

Meristrategiadirektiivissä tavoitteeksi on asetettu meriympäristömme suojelu ja säilyttäminen vuoteen 2020 mennessä. Uskallan väittää, ettei tavoitetta saavuteta, vaikka saisimme toteutettua kaikki

ehdotetut toimenpiteet. Pitää tehdä vieläkin enemmän. Strategiat ovat vain strategioita ja tavoitteet pysyvät tavoitteina, ellei niiden toteuttamiseksi löydy riittävästi tahtoa ja myös rahoitusta. Teot edellyttävät satsauksia.

Viime aikoina on ollut trendikästä vaatia sääntelyn vähentämistä. Itsekin ajattelen, ettei esimerkiksi pienyrittäjien arkea pidä tukahduttaa liiallisen tarkalla laintulkinnalla ja valvonnalla. Mielestäni lainsäädännön tarkoitus on turvata heikomman oikeus. Ihmisen ja luonnon suhteessa häviöjä on jo meillä tiedossa. Siksi ympäristön osalta sääntelyä ei voida lähteä karsimaan, vaan lainsäädännön tehtävä on ohjata meitä kohti yhdessä asetettuja tavoitteita.

Avaamalla silmämme kestäville toimintatavoille voimme nähdä, että ympäristönsuojelua voidaan toteuttaa keppien lisäksi myös porkkanoin. Esimerkiksi Itämeren suojeleminen avaa erinomaisia liiketoiminnallisia mahdollisuuksia. Suomessa on jo kehitetty teknologisia innovaatioita, joilla esimerkiksi lannasta voidaan erotella fosfori ja typpi uusiokäyttöön. Fosfori- ja typpivalumat ovat Itämeren kuormittajia suurimmasta päästä, mutta tämäntyyppinen ravinteiden kierrätys mahdollistaisi niiden hyötykäytön. Suomessa on paljon osaamista, joka voidaan halutessa valjastaa ympäristöratkaisujen ja resurssitehokkuuden käyttöön. Itämeri voi olla menestystekijämme, mutta vain jos pidämme siitä huolta. Tulevaisuudessa Itämeren puhdistuminen mahdollistaa esimerkiksi matkailu- ja virkistyskäytön paremman hyödyntämisen. Kaatopaikkana käytettävä murtovesiallas ei kuitenkaan kelpaa matkailukohteeksi, saati kilpailuvaltiksi.

Strategiat Itämeren pelastamiseksi on luotu ja puheet pidetty. Keinot Itämeren suojelemiseksi tiedetään ja tavoitteetkin on asetettu. Nyt on aika ottaa käyttöön järeät keinot tavoitteiden edistämiseksi ja ryhtyä tekemään tulosta. Sääntely kirpaisee aina, mutta ympäristöpolitiikassa se on nähtävä välttämättömänä keinona ohjata meitä ajattelemaan kestävämmiin. Tulevaisuudessa luonnon monimuotoisuutta pidetään yllä tekemällä ihmiselle välttämättömiä asioita toisin kuin nyt. Siksi esimerkiksi teollisuus- ja maatalousalojen kehittymistä ohjaavan politiikan on kannustettava rajusti alojen uudistumiseen ympäristö huomioiden. Ympäristövastuun on oltava läpileikkaava osa kaikkea päätöksentekoa, sillä kun Itämeri jonakin kauniina päivänä ja vihdoinkin saatu pelastettua, ei työ lopu siihen. Ympäristöstämme ja merestämme on huolehdittava yhtä tarmokkaasti myös jatkossa. Sitä on kestävä päätöksenteko.

Saara-Sofia Sirén
Vastuullisuuden erikoistunut KTM
Varsinais-Suomen maakuntavaltuuston varapuheenjohtaja

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).